

HÍREK, ISMERTETÉSEK

Dr. Pojják Tibor
1920—1983

DR. POJJÁK Tibor 1920. augusztus 8-án született Losoncon. Elemi és középiskoláit itt fejezte be s 1938-ban a prágai Károly Egyetemre iratkozott be. 1939 januárjától a budapesti Tudományegyetemen folytatta tanulmányait, s azokat 1942 júniusában fejezte be. Gyakorló tanári idejének letöltése után, 1943 márciusában középiskolai tanári oklevelet kapott, földrajz—természetrájs szakokból.

Mínthogy egyetemi tanulmányai alatt különös vonzalmat érzett az ásvány- és a kőzet-tan iránt, 1944 májusában „summa cum laude” eredménnyel doktori szigorlatot tett ásvány-kőzet-tan főtárgyból, földtan és fizikai földrajz melléktárgyakból.

1943 januárjától a budapesti Műegyetem Ásvány- és Földtani Tanszékén gyakornok, áprilistól tanársegéd, 1949. szeptemberétől c. adjunktus. Ekkortól 1952 júniusáig a volt Műszaki Főiskolán, a bányamérnöki tagozaton az ásványtan és a kőzet-tan, valamint a geológia tantárgyak előadója. 1950 októberétől meghívott előadóként oktatott a Nehézipari Műszaki Egyetem Ásvány- és Kőzettani Tanszékén, majd 1951. január 1-én kapta meg tanszékvezetői, később docensi kinevezését. Ezen időponttól kezdve 31 éven át — rövid megszakítással — volt a tanszék vezetője, ahol ásványtant és kőzettant oktatott.

Tanszékvezetői működése alatt indult meg a tanszéken a korszerű műszeres analízist szolgáló röntgen diffrakciós, röntgenfluoreszcens, termolumineszcenciás, atomabszorpciós, termikus és színképelemzéses vizsgálát.

Tudományos munkássága a kiömlési kőzetek, a szulfidos ércek, de főként a piroklasztikus üledékek területére terjedt ki, s mind e mellett a földtan más alkalmazott és telepítési területein is végzett tudományos munkát. Ismert munkája a kelet-borsodi vulkánai törmelék-kőzetek és a borsodi barnaközszerű terület savanyú piroklasztikumainak vizsgálata. Jelentős dolgozatai foglalkoztak a borsodi szénmedence szénlefordulásai lehetőségeivel, Miskolc vízellátásával. Ez utóbbinak — a mintegy 25 éve végzett kutatómunkának — aktualitását mutatja, hogy az egyre nagyobb vízellátási gondokkal küzdő Miskolc vízellátásának javítása céljából — a MTE SZ kezdeményezésére — újra megindult a forrás-völgyi víztározó kialakításának további földtani és vízföldtani munkája, az általa kidolgozottak alapján.

DR. POJJÁK Tibor igazi tanár volt, szerette az oktatást. A legnagyobb fájdalom számára az jelentette, amikor betegyázához kötte nem tudta hallgatóit tanítani.

Azon kevés egyetemi oktató közé tartozott, aki 21 jegyzetet írt különböző hallgatói számára. 1950—1958 között áldozattal vállalta a Sopron—Miskolc közötti, hetenkénti, fűrésztű — akkoriban másfél napos — utazásokat, hogy oktatási feladatait mindkét helyen elláthassa. Építőmérnök, bányamérnök, geofizikus-, geológus-mérnök nemzedéket oktatott, akiket nagy szeretettel tanított a szakma elemeire.

Társulatunkban 1961 októbertől az Északmagyarországi Csoport, később a területi szervezet egyik társelnöke 1975-ig, ettől kezdve vezetőségi tagja volt haláláig. Tagja volt a MTE SZ Borsod mezei elnökségének, a Magyar Hidrológiai Társaság borsodi csoportja vezetőségének, hosszú időn át. Ezenkívül a néprönt-mozgalomban és más szervezetekben dolgozott. Munkájának elismeréseként a Magyar Népköztársasági Érdemérem arany fokozatát, a Miskolcért társadalmi munkaérem arany fokozatát, a Földtani Kutatás Kiváló Dolgozója, a Vizgazdálkodás Kiváló Dolgozója kitüntetésekert kapta.

Családját szerető, szerény, jó kolléga és sokunk tanítója volt, akire mindig hálával gondolunk. Egy munkás életút után, 64. életében ragadta el a halál. 1983. XI. 29-én. December 8-án fájó szívvel kísértük utolsó útjára a budakeszi temetőbe, mint a Nehézipari Műszaki Egyetem saját halottját, és akire ez úton is megrendülten emlékezünk.

Emlékét valamennyien kegyelettel megőrizzük.

DR. EGERER Frigyes*

Dr. Pojják Tibor szakirodalmi munkássága

Közvetlen megfigyelések nógrádi-gömöri bazaltos kőzeteken — Földtani Közönlv. LXXIII/LXXIV. 1948—44. pp. 21—47.

A 100 éves rocski ércbányászat — Földtani Értesítő 13. évf. Bp. 1948. pp. 48—54.

PAPP F. — POJJÁK T. Jelentés a Keszthely-környéki szulfidos ércek összetételéről, különös tekintettel a piritek és markazitok mennyiségére — Jövedéki mélykutatás 1947/48. évi munkálatai, Bp. 1948. pp. 104—105.

Kőzetalkotó ásványok — Bp. 1949. 20 old.

Geológia — Közoktatásügyi Jegyzetellátó. Bp. 1950. 259 old.

Ásványtan — Közoktatásügyi Jegyzetellátó. Bp. 1950. 237 old.

Ásványtani alapismeretek — NME kiadása, Miskolc. 1950. 216 old.

Geológia — Az Áll. Műszaki Főiskola kiadása, Bp. 1950. 137 old.

Kőzetalkotó ásványok — NME kiadása, Miskolc, 1951. 72 old.

Ásványhatározó táblák — NME kiadása, Miskolc 1951. 49 old.

Általános földtan — NME kiadása, Miskolc 1951. 288 old.

Ásvány-kőzettan — Kőzokt. Jegyzetellátó, Miskolc 1952. 298 old.

Ásvány-kőzetani alapismeretek. 2. átdolg. és bőv. kiadás — Kőzokt. Jegyzetellátó, Miskolc, 1952. 251 old.

Általános ásványtan — NME kiadása, Miskolc, 1953. 288 old.

Rendszeres ásványtan — Felsőokt. Jegyzetellátó, Miskolc 1953. 260 old.

Mikroszkopos ásvány- és kőzethatározás — Felsőokt. Jegyzetellátó, Miskolc, 1953. 117 old.

Bevezetés a hidrológiába — A Mérnöki Továbbképző Intézet kiadása, 1953/54. évi előadásorozatából, Bp. 1954. 69 old.

A Börzsony-hegység ÉK-i előterében és a hegység É-i részén végzett földtani kutatások — MÁFI Évi Jel. az 1950. évről. Bp. 1953. pp. 181—191.

Kőzettan — Műsz. Egy. Karok Sopron, Bányamérnöki Kar kiadása, Bp. 1954. 347 old.

Geológia. Ásvány- és kőzetani és földtani alapismeretek — Oktatásügyi Jegyzetellátó, Miskolc, 1955. 261 old.

A Medves-fennsík bazalttufája — Földtani Közönlv. LXX XVI. 1956. pp. 462—471.

Sajóvölzsd, Uppony, és Nagybarca környéki vulkánai tufák ásvány-kőzetani vizsgálata — NME Közleményei I. köt. Miskolc, 1956. pp. 25—36.

Miskolc vízellátásának földtani adottságai, különös tekintettel a forrás völgyi víztárolásra — Borsodi Műszaki Élet 6. köt. 1961. 2. sz. pp. 19—24.

Ásványok és kőzetek — Bányászati Kézikönyv III. köt. I. fej. pp. 3—238. Műszaki Kiadó, Bp. 1962.

* Felolvasta a Társulat közgyűlésén, 1984. március 14-én.

Keletborsodi vulkáni törmelékközetek ásvány-közettani vizsgálata — Földtani Közöny XCIII. 1963. pp. 363–372
Az ásvány-földtani tudományok oktatásának története Magyarországon a felsőfokú bányá- és kohómérnöki szakkép-
zésben — Bányászati Lapok, 1964. 9. sz. pp. 638–644.

Az ásvány- és földtani tudományok oktatásának története főiskolánkon — Borsodi Szemle 1964. 3. sz. pp. 83–91.

A Borsodi-medence miocén előtti szénelfordulási lehetőségei — Borsodi Műszaki Élet 1965. 2. sz. pp. 1–7. (Megjelent
még „A műrevalóság földtani- és bányaművelési vonatkozásai 1964” című MTFESZ-OMBK É kiadványban, pp.
5–19.)

Mineralogic and petrologic examination of the pyroclastics found in East Borsod — NME Idegennyelvű Közleményei,
1965. XXV. k. pp. 91–103.

A borsodi barnakőszénmedence savanyú piroklasztikumai — A MFT Északmagyarországi Csoport Előadásgyűjtemé-
nyeinek, 1968-ban megjelent kiadványban.

Ásvány- és közettan I. — Tankönyvkiadó, 1977. Bp. 179 old.

Ásvány- és közettan II. — Tankönyvkiadó, 1977. Bp. 207 old.

Ásvány- és közettan III. Tankönyvkiadó, 1978. Bp. 194 old.

— KOSSUTH GÁBORNÉ: Ásványtan — Tankönyvkiadó, Bp. 1982. 356 old.

— BAHNYEVA, D. — EGERER F. — NÁMESÁNSZKI K. — SZTOJNOV, Sz.: Petrograficeszkije oszobnosoztyi tretisznovo
kiszlovo vulkanizma v Rodopszkoi i Pannonszkoi masszivah — Szé VMGI, Szofia, 1982.

Személyi hírek

A Magyar Hidrológiai Társaság 1983. VI. 29–30-án Győrött tartott IV. országos
vándorgyűlésén

tiszteleti tagjává választotta DR. KESSLER
HUBERT ny. mérnököt,

VÁSÁRHELYI PÁL-díjjal jutalmazta DR.
URBANCSÉK JÁNOS ny. főgeológust,

SCHAFARZIK FERENC emlékéremmel jutal-
mazta DR. KARÁCSONYI SÁNDOR választ-
mányi tagunkat.

A kitüntetések indokolása és a jutalmaz-
ottak fényképe a Hidrológiai Közöny
1984. évi I. számának 60–61. oldalán
található.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Taná-
cása eredményes munkája elismeréseként
CSÁSZÁR Géznak, a M. ÁH. Földtani Inté-
zet tudományos osztályvezetőjének a *Mun-
ka Érdemrend bronz fokozata* kitüntetését
adományozta.

(Magyar Közöny 1984. II. 29., 9. sz.)

A Magyar Népköztársaság Elnöki taná-
cása DR. POJÁK TIBORNAK, a Nehézipari
Műszaki Egyetem docensének eredményes
munkája elismeréseként, nyugalomba vonu-
lása alkalmából a *Munka Érdemrend
ezüst fokozata* kitüntetését adományozta
(Magyar Közöny 1984. III. 21., 13. sz.).
Kollégánkat posztumusz érte a magas
kitüntetés.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Taná-
cása eredményes munkássága és közéleti
tevékenysége elismeréseként, hazánk fel-
szabadulásának 39. évfordulója alkalmából
PÓKA TERÉZNEK, a földtudományok kandi-
dátusának, a MTA Természettudományi
Kutatólaboratóriumai tudományos fő-
munkatársának, osztályvezetőnek a *Mun-
ka Érdemrend ezüst fokozata* kitüntetését
adományozta.

(Magyar Közöny 1984. IV. 11., 15. sz.)

KONCZ István: A magyarországi neogén
üledékes közetek szénhidrogénpotenciáljá-
nak tanulmányozása szerves geokémiai
módszerekkel című *kandidátusi értekezésé-
nek* nyilvános vitája 1984. VI. 14-én du.
14 h-kor volt az Akadémia képestermében.

A Minisztertanács 1024/1984 (VI. 26.)
sz. határozatával, DR. FÜLÖP JÓZSEFET,
a Központi Földtani Hivatal *elnökét* — más
fontos megbízatására tekintettel — 1984.
VI. 30-i hatállyal a tisztségéből *felmentette*.

A Minisztertanács, 1019/1984 (VI. 26.)
sz. határozatával, DR. FÜLÖP JÓZSEF egye-
temi tanárt az Eötvös Loránd Tudomány-
egyetem *rektori* teendőinek ellátásával
1984. VII. 1. napjával kezdődő három évi
időtartamra *megbízta* (M. K. 1984/24).
A megbízást 1984. VI. 29-én a Parlament
kupolatermében adták át.

A Minisztertanács 1035/1984 (VIII. 1.)
számú határozatával, DR. DANK VIKTOR
1984. VIII. 1-i hatállyal a Központi Föld-
tani Hivatal *elnökévé kinevezte*.

(Magyar Közöny 1984. VIII. 1., 32. sz.)

A Minisztertanács 1020/1984 (VI. 26.)
sz. határozatával, 1984. VII. 1. napjával
DR. VÁRHEGYI Győző tudományos tanács-
adót, a Veszprémi Vegyipari Egyetem Ké-
miai Technológiai Tanszékére *egyetemi ta-
nárnak kinevezte*.

(Magyar Közöny 1984. VI. 26., 24. sz.)

A Minisztertanács 1020/1984 (VI. 26.)
sz. határozatával, 1984. VII. 1. napjával
DR. ENYEDI György főigazgatót a pécsi
Janus Pannonius Tudományegyetem ta-
nárképző kar földrajzi tanszékére *egyetemi
tanárnak kinevezte*.

(Magyar Közöny 1984. VI. 26., 24. sz.)

Az Országos Vízügyi Hivatal elnöke, valamint a Mezőgazdasági, Erdészeti és Vízügyi Dolgozók Szakszervezete elnöksége a nemzetközi munkaversenyben kifejtett eredményes, jó munkája elismeréseként a „Nemzetközi Munkaverseny Élenjáró Dolgozója” kitüntető jelvényt adományozta DR. RÁDAI ÖDÖNNEK, a Vizgazdálkodási Tudományos Kutató Központ tudományos főmunkatársának.

(Vízügyi Értesítő XXXI. évf. 10. sz. 1984. V. 31.)

A Magyar Hidrológiai Társaság *Vitális Sándor szakirodalmi dívjárat* 1984. VII. 4-én Szarvason, az V. Orsz. Vándorgyűlésen adták át. A két díj közül az egyiket ebben az évben Magyarország geotermikus viszonyai című szakcikkekéért (Geofizikai Közlemények 1983. I. sz.) DÖVÉNYI Péter, HORVÁTH Ferenc, LIEBE Pál, GÁLFI János és ERKI Imre kapta.

Belföldi tudományos továbbképzési ösztöndíjat kapott hat, 1984-ben végzett geológus. A szeptember 1-től kezdődő, három évre szóló ösztöndíjas időt LEÉL-ÖSSY Szabolcs a földtani, FÖZY István és MISZLIVÉCZ EMŐKE az őslénytani, PAPP Gábor, Soós Miklós és TAKÁCS József az ásványtani tanszéken tölti, az Eötvös L. Tudományegyetemen.

1984. VI. 2-án, 82 éves korában Budapesten *elhunyt* DR. SZABÓ JÓZSEFNÉ sz. MACHULA HILDA, a Tudományegyetem Őslénytani Tanszékének nyugalmazott tanársegéde. Csaknem két évtizedes tanszéki szolgálata idején a hallgatók Hilda néni-ként ismerték. 1902-ben született. Természettudomány-földrajz szakos középiskolai tanári képesítést szerzett, majd ADOBOS volt (az állástalan diplomások foglalkoztatására alakult szervezet). Az 1948/49. tanévben beosztott középiskolai tanárként került TELEGGI ROTH Károly tanszékére. Később tanársegédi besorolást nyert s mint ilyen ment nyugdíjba 1967-ben. A rákoskeresztúri köztemetőben helyezték nyugalomra.

1984. VI. 27-én 53 éves korában váratlanul *elhunyt* DR. HÉBERVÁRI PÉTER tudományos ismeretterjesztő. E munkásságát sokoldalú érdeklődés, jól-és gyorsan érte-ültség, ápasság, pontosság jellemezte: gyorsasága és szorgalma közmondásos volt. Ismeretterjesztő cikkeinek és könyveinek többsége a geofizikával és határterületeivel foglalkozott, ezen belül is főleg a vulkánosság, földrengésekkel és lemeztektonikával. Magán csillagvizsgálójában megfigyeléseket tett. A budapesti telefonkönyvben foglalkozásáról vulkanológus található,

de az utóbbi időben planetológus állt a neve alatt némely sajtólevelezői megnyilatkozásakor.

1984. VII. 28-án, 64 éves korában Budapesten *elhunyt* DR. VIGH GUSZTÁV (1920. VIII. 20. – 1984. VII. 28.). 1944. I. 1-én a Földtani Intézet alkalmazta, majd 1946. VIII. 1-én B-listára került. Időleges alkalmaztatások után a veszprémi múzeum múzeológusa lett. 1956. VIII. 1-től ismét a Földtani Intézet tudományos munkatársa. 1980. XII. 31. óta nyugdíjban volt, de továbbra is dolgozott az intézetben. Teme-tése a rákoskeresztúri köztemetőben volt VIII. 15-én, az intézet saját halottjaként. Sírjánál HERÉNYI Rudolf igazgatóhelyettes mondott gyászbeszédet.

1984. VIII. 23-án, 81 éves korában Budapesten váratlanul *elhunyt* DR. SZÁDECZKY-KARDOSS ELEMÉR, társulatunk tiszteleti tagja, a SZABÓ József emlékérem tulajdonosa, az Eötvös L. Tudományegyetem Közvetlen-Geokémia Tanszékének nyugalmazott professzora, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja. Az *elhunyt* ezeken kívül az Osztrák Tudományos Akadémia külföldi tagja, a World Academy of Art and Science tagja, a M. Tudományos Akadémia Elnökségének volt tagja, Föld-és Bányászati Osztályának hosszú időn keresztül volt osztályelnöke, a Geonómiai Tudományos Bizottság elnöke, a Földtani Tudományos Bizottság tagja, az Acta Geologica, a Geonómia és Bányászat volt főszerkesztője, a M. Tudományos Akadémia Geokémiai Kutató Laboratóriumának megalapítója és volt vezetője, volt országgyűlési képviselő, az Országos Békatanács Elnökségének tagja, az Orsz. Békatanács Tudományos Bizottságának elnöke, a Magyar UNESCO Bizottság tagja, az International Union of Geological Sciences Magyar Nemzeti Bizottságának volt elnöke, kétszeres Kossuth-díjas, a Munka Érdemrend arany fokozata kétszeres, a Szocialista Magyarországiért Érdemrend és a Magyar Népköztársaság Zászlórendje ki-tüntetések és a Leopold von Buch Emlék-érem tulajdonosa, és az Eötvös Loránd Tudományegyetem tiszteletbeli doktora volt.

A halálhírt a Magyar Tudományos Akadémia és az Eötvös Loránd Tudományegyetem adta tudtul. SZÁDECZKY-KARDOSS ELEMÉR halálával a magyar és a nemzetközi földtudomány kiváló tudósát és a hazai földtudományi felsőoktatás egyik iskolateremtő tanárát veszítettük el, akit családja, munkatársai és tanítványai mellett a hazai és nemzetközi földtudományi művelői is gyászolnak.

Temetése 1984. szeptember 5-én volt a Farkasréti temetőben. Tanítványainak, kollégáinak, tisztelőinek népes serege kísérelte el utolsó útját. A ravatálnál Pécsi Márton r. tag, a MTA föld- és bányászati tudományok osztályának h. elnöke az

Akadémia, KUBOVICS Imre egyetemi tanár a közzétan-geokémiai tanszék és az egyetem, PANTÓ György igazgató és a Geokémiai Kutató Laboratórium nevében mondott búcsúbeszédet.

Előzetes közlemények az Orsz. M. Bányászati és Kohászati Egyesület XIX. vándorgyűléséről

Az OMBKE kőolaj-, földgáz- és vízbányászati szakosztálya 1985. október 3—6. között rendezi meg hagyományos, sorrendben 19. vándorgyűlését Hajdúszoboszlón.

A vándorgyűlés szakmai előadásai a szakos szakterületi fejlődési tájékoztatókkal kezdődnek és a szekció-vezetőség — elnök(ök) és titkár(ok) — által felkért előadók előadásaival folytatódnak. A szekciókban elhangzó szakmai előadásokat péntek délután, szombaton egésznap, és vasárnap délelőtt tartjuk. Ezeket pénteken délelőtt a plenáris ülés előzi meg. A vándorgyűlés résztvevői az elhangzó előadások magyar vagy angol nyelvű tömörítvényeit a regisztráláskor kézhez kapják.

A vándorgyűlés szakmai célkitűzése: energiatakarékosság és hatékony energiafelhasználás a kőolaj-, földgáz-, vízbányászat, valamint a szilárdásvány-kutatás területén.

A szakmai cél sikeres megvalósítása érdekében hat szekcióba tervezzük csoportosítani az előadásokat:

A-szekció: Történeti szekció: Elnök: DR. ALLIQUANDER Ödön
Titkár: CSATH Béla

Témája: A vándorgyűlések története (utalva a százéves évfordulóra) és a történehez kapcsoljuk az általános fűrészi és szénhidrogén-termelési tevékenység történetének néhány kiemelkedő eseményét.

B-szekció: Fűrés és kutatás. Elnökök: DR. HINGL József, DR. DANK Viktor
Titkár: ÖSZ Árpád

Témája: Az energiatakarékosság és hatákonyság növelése a mélyfűrészeknél, különös tekintettel a nagymélységű fűrészi tevékenységre és az ehhez kapcsolódó kutatási feladatokra.

C-szekció: Vízbányászat és szilárdásvány-kutatás. Elnökök: DR. PATAKI Nándor és FALUSI István

Titkárok: KISSAI Ferenc és BOGDÁNY Győző

Témája: A szilárdásvány-kutatás és vízkutatás perspektívái és feladatai, különös tekintettel a hatékony energiagazdálkodásra és az ebből következő népgazdasági és vállalati feladatokra.

D-szekció: Rezervoármérnöki tevékenység. Elnök: DR. RÁCZ Dániel
Titkár: PAPP István

Témája: a kihozatalnövelő eljárások hazai perspektívái és a nemzetközi lehetőségek áttekintése, az optimális mezőt művelő rezsimok hazai és nemzetközi gyakorlata, különös tekintettel az energiagazdálkodás hatékonyságára.

E-szekció: Szénhidrogén termelés. Elnök: DR. BÁLINT Valér

Titkárok: CSÁKÓ Dénes és TÓTH András

Témája: A hatékony energia felhasználást biztosító felszíni technológiák, a termék-kinyerési hatások növelése és a földgáz hatékonyabb felhasználására irányuló törekvések és ezek hazai perspektívái. Az optimális csúcsgazdálkodás feltételrendszere.

F-szekció: Szénhidrogén szállítás, gyártás, építés és tervezés. Elnökök: SZAKONYI Géza és LÁNG Tivadar
Titkárok: DARÁS István és HEGEDŰS László

Témája: A hatékony népgazdasági energiaszerkezet kialakításához kapcsolódó távvezetési és termelő berendezés-fejlesztési feladatok, a tipizálás és a hatékony energiafelhasználás, valamint az energiatakarékossági elvárások figyelembevételével.

A szakosztály a szakmai programok mellett hölgyprogramot, a szénhidrogén iparral kapcsolatos művészeti kiállításokat, valamint a hazai olajipari eseményeket bemutató emlékkiállítás is rendez.

Budapest, 1984. június 27.

CSÁKÓ Dénes
a szervező bizottság titkára

Beszámoló a Nemzetközi Geológiai Unió (IUGS) Magmás Kőzetrendszertani Albizottságának Granadában (Spanyolország) tartott munkaértekezletéről (1983. szeptember 2–9.)

A munkaértekezleten a Kossuth Lajos Tudományegyetem vezetésének támogatásával, mint az Albizottság magyarországi tagja vettem részt. A több napos munkaértekezletet a granadai egyetem kőzettani tanszéke szervezte meg és biztosított helyet az ülések számára. A munkaértekezlet célja a vulkáni kőzetek kémiai (normatív) rendszerének megvitatása volt. Köztudott, hogy a magmás kőzetek ásványos összetételén alapuló (modális) rendszerét mind a mélységi, mind a vulkáni kőzetekre A. STRECKEISEN elnök vezetése alatt, az általa kidolgozott kettős háromszögben, az utóbbi években fogadtatta el nemzetközi jóváhagyással az albizottság.

A mélységi kőzeteknél a pontos ásványos összetétel mikroszkóp segítségével jól megállapítható, amely azonban a mikroszkóp kis feloldó képessége miatt az apró szemcsés, vagy gyakran üveges alapanyagot tartalmazó vulkáni kőzeteknél alig vagy nem lehetséges. A nagyon gyakori vulkáni kőzeteknél (bazalt, andezit) viszont több ezer teljes kémiai elemzés gyűlt össze az utóbbi évtizedekben, így már az 1979. évi pádovai értekezleten felmerült egy célzerű, kémiai összetételén alapuló (normatív) vulkanit rendszer kidolgozásának szükségessége. 1981-ben Cambridgeben a bizottság tagjai végül is az ún. TAS (Total-Alkali-Silica) diagramot tartották a legmegfelelőbbnek a vulkáni kőzetek kémiai osztályozására.

1982-ben a pádovai egyetem kőzettani tanszékén R. W. LE MAITRE javaslatai alapján G. BELLONI, M. J. LE BAS, R. SCHMID, A. STRECKEISEN, B. ZANETTIN tagok és E. PECCERILLO és E. JUSTIN, E. VISENTIN állították össze a kémiai alapú vulkanit rendszert. Az általuk készített tervezetet kapták kézhez a granadai értekezlet előtt az albizottság többi tagjai és

szóltak hozzá előzetesen írásban, vagy szóban az értekezlet során. Az osztályozás alapját képező elemzések CLAIR és PETROS adatgyűjteményéből származnak.

Az osztályozás alapját az SiO_2 és az össz-alkáli tartalom súly %-os mennyisége képezi. A granadai kőzettani tanszék vezetője MERCEDES MUNOZ és munkatársai 15 600 kémiai elemzés számítógépes feldolgozásával járultak hozzá az értekezlet sikeréhez. Az értekezlet során a legnagyobb vita a javaslattevők és az alulírott között a kőzetsorok (trendek) megnevezésében alakult ki. A Közép- és Kelet-Európában általánosan elfogadott mészkalkáli jelölés helyett a javaslattevők a szubalkáli megnevezést kívánták alkalmazni, ami már azért sem megfelelő, mert a hasonló jellegű szövet osztályozás a szubalkáli megnevezést a mészkalkáli és alkálilikőzetek közti átmeneti kőzetekre alkalmazza. A vita végén szerencsés, mindenki számára elfogadható megoldás alakult ki. A vulkanitok javasolt — Total Alkali-Silica — rendszere egyszerű, jól áttekinthető és a genetikai összefüggéseket jól tükrözi. Határozatba ment, hogy a javaslatot végleges nemzetközi elfogadásra az 1984. évi, Moszkvában tartandó Nemzetközi Geológiai Kongresszus elé terjeszti az albizottság.

A program kiemelkedő pontja volt a befejező földtani kirándulás az Andalúziai Kordillerák legmagasabb tagjára, a Sierra Nevada-ra. Lehetőségünk volt kitűnő feltárásokban megtekinteni E. PUGA és prof. DIAZ DE FREDERICO vezetése mellett a Sierra Nevada felépítő 3 földtani egység legfontosabb képződményeit és páratlanul szép kilátásban gyönyörködni a Sierra Nevada 3 482 m magas Mulhacan csúcsáról a Kordillerák vonalaira és a Földközi tengerre.

SZÉKYNÉ FUX VILMA

Beszámoló a Magyar Tudományos Akadémia és a Szerb Tudományos és Művészeti Akadémia közti devizamentes földtani cseretanulmányutakról (1983. szeptember 29–október 4, ill. október 23–28.)

A két akadémia közti földtani cseretanulmányút elsődleges célja Cu—Pb—Zn, valamint nemesfém ércesedések és az ércesedést kísérő kőzetátalakulási folyamatok kölcsönös tanulmányozása. A jugoszláv geológus csoport tagjai: Prof. DR. S. KARAMATA akadémikus, a csoport felelős

vezetője, Prof. DR. V. DJORDJEVIĆ, egyetemi tanár, belgrádi egyetem Bányászati és Földtani Kara, R. MARKOVIĆ főgeológus, Lecebánya, SZŐKE Lajos geológus, Belgrád, Földtani Intézet.

A magyar geológus csoport tagjai: SZÉKYNÉ DR. FUX VILMA, egyetemi tanár,

a csoport felelős vezetője, DR. GYARMATI Pál, egyetemi docens, KLTE Ásvány- és Földtani Tanszék, Debrecen, DR. ZELEŃKA Tibor geológus, osztályvezető h., OEÁB, DR. BOGNÁR László, egyetemi adjunktus, ELTE, Budapest, DR. CSILLAG János, geológus, csoportvezető, OEÁB, Recsk.

A jugoszláv csoport magyarországi tanulmányútját a hazai IAGOD csoport keretében szerveztük meg. Ennek programja:

1983. szept. 29. A vendégek érkezése. Szállás a Debreceni Akadémiai Bizottság székházában, Debrecenben.

Szept. 30. A KLTE Ásvány- és Földtani Tanszékének megtekintése. Utazás az Egyetem mikrobuszával a Tokaji-hegységbe: Tokaj—Erdőbénye—Sárospatak útvonalon, az andezites és riolitós vulkanizmus képződményeinek megtekintése. Szállás Sárospatakon.

Okt. 1. Utazás mikrobuszal Sárospatak, Pálháza, Füzér, Telkibánya, Szerencs útvonalon. A Tokaji-hegység nem érces (perlit, riolituffák) és érces képződményeinek (Telkibánya) bemutatása. Szállás Budapestben.

Okt. 2. Tanulmányút személygépkocsikkal a Visegrádi-hegységbe, a Dunabogdány—Visegrád—Esztergom útvonalon.

Okt. 3. A Mátra hegység ércesedésének bemutatása a recski ércbánya mélyszinti és felszíni megtekintésén.

Okt. 4. Budapest nevezetességeinek megtekintése, zárómegbeszélések. A vendégek elutazása.

A magyar csoport jugoszláviai tanulmányútja:

1983. okt. 23. Utazás Belgrádba. Tovább utazás mikrobuszal a Morava völgyében, Nisen át Sijarinska Banjára.

Okt. 24. Tanulmányút mikrobuszal a Szerb-Macedón masszívum területén, a Sijarinska Banja—Medveda—Lece útvonalon, a lecebányai ólom—cink—arany ércesedés felszíni és mélyszinti megtekintése. Szállás Sijarinska Banján.

Okt. 25. A Szerb-Macedón masszívum metamorf és migmatitós képződményeinek megtekintése mikrobuszal, a Sijarinska

Banja—Vujce—Vlasotince—Monastirska Reka útvonalon. Utazás a Nis—Paracin útvonalon mikrobuszal Borba. Szállás Borban.

Okt. 26. A világhírű bori rézércesedés felszíni kifejlődésének megtekintése, bányászatainak tanulmányozása. Szállás Borban.

Okt. 27. Utazás mikrobuszal Majdanpekre. A majdanpeki rézércesedés megtekintése. Utazás Belgrádba.

Okt. 28. Belgrád nevezetességeinek megtekintése, zárómegbeszélés, utazás Budapestre.

A kétoldali devizamentes földtani tanulmányút eredeti célját, a jugoszláv és a magyar szakemberek kölcsönös, gazdag tapasztalatcseréjét maximálisan teljesítette.

A csere-tanulmányúton csaknem kivétel nélkül felkészült, tapasztalt szakemberek vettek részt, akik számára az akadémiai támogatás mellett lehetőség adódott többek között a vulkanizmushoz kötött nemesfém és ólom—cink ércesedések (Lecebánya—Telkibánya), réz—porfirros ércesedések szakszerű vezetés melletti megtekintésére, ill. saját kutatási eredményeik bemutatására.

Maradandó szakmai élményt adott a magyar résztvevők számára a lecebányai, bori, majdanpeki ércesedések és a Szerb-Macedón masszívum metamorf képződményeinek megtekintése. Hasonló élményt jelentett a jugoszláv résztvevők számára a Tokaji-hegység vulkanizmusának és a vulkanizmushoz kötött nyersanyagok, valamint a recski mélyszinti ércesedés megtekintése.

A bemutatás és szervezés jelentős része a vezetőkre hárult, de a hazai eredmények bemutatásában csaknem mindenki kivette részét. Külön köszönet jár azoknak a szakembereknek, akik nem voltak résztvevők, de aktívan segítettek a hazai bemutatásokban, valamint azoknak, akik az akadémia részéről támogatták a tanulmányutat.

A devizamentes csere-tanulmányutat 1984-re is tervbe vették.

SZÉKYNÉ FUX VILMA

Beszámoló a Kárpát-Balkán Földtani Asszociáció (KBGA) Magmás-Metamorf Képzettani Bizottságának Nagybanján (Baia Mare) tartott munkaértekezletéről (1983. október 10—14.)

A munkaértekezletet a román fél rendezte. A munkaértekezleten mint a bizottság elnöke, a Földtani és Bányászati Tudományok osztályelnökének javaslatára, akadémiai kiküldetésben vettem részt. Az értekezleten rajtam kívül prof. T. WIESER len-

gyel, DR. V. KONECNY csehszlovák tag és a román rendezők: Prof. DR. D. RADULESCU, DR. N. BORCOȘ és I. ANDREI voltak jelen. Sajnos a bolgár, jugoszláv és szovjet képviselő nem jelent meg.

A román kollégák az eredeti tervtől el-

térően a KBGA terület vulkanotektonikai térképe helyett egy olyan 1:1 000 000 méretarányú térkép elkészítését javasolták, amely az egyes litoszféra lemezek (mikrolemezek) és a magmás tevékenység közti kapcsolatot tünteti fel és elképzeléseiket igen kis területre vonatkozó térképvázlat-tal támasztották alá. A bizottság tagjai számos kritikai megjegyzés után csak azzal a feltétellel járultak hozzá a térkép munka-programba vételéhez, ha 1983. év végéig a román fél a bizottság minden egyes tagjának megküldi az egész Romániára kiterjedő, jelmagyarázattal ellátott, javasolt térképvázlatot.

A tervezett 2 napos Gutin hegységi földtani kirándulás a nem teljes létszám és a kedvezőtlen időjárás miatt 1 napra zsugorodott össze. Csupán két érdekes feltárást tekinthettünk meg. Az egyiket Nagybányától (Baia Mare) 30 km-re K-i irányban, ahol kitűnő feltárásban láttuk a kvarcandezitbe apofizaszzerűen benyomult subvulkáni testet és egy oszlopos elválású piroxéndezit feltárást a Fernezely völgyben. Érdekes rövid tájékoztatást kaptunk N. Borcostól a Gutin hegységi ércesedésről. Az ércesedés — mint ismert —

legintenzívebben a hegység DNy-i oldalán fejlődött ki, innen ismertek a legidősebb vulkáni képződmények is. A vulkanizmus K felé fokozatosan fiatalodik. A román geológusok véleménye szerint a hegység K-i részén, a Magas Gutin alatt az ércesedés nincs is meg. Ezzel szemben a régen ismert ércesedések mélyebb szintjein — így pl. Herzsabányán — igen gazdag, új színes ércészletet tártak fel. Viszont a hegység egész területén, az Erdélyi Érchegységtől eltérően, Cu-porfiroos ércesedésnek eddig nem volt nyoma.

Október 13-án a román kollégák vezetése mellett megtekintettük a régi főtérmet az ún. HUNYADI-házban a hegység ásványainak gazdag anyagából válogatott kiállítást, amely igazi szakmai és esztétikai élményt nyújtott. A városi múzeum ugyanis zárva van és jelenleg a nem látható ásványok egy-egy részét, cserélgetve, itt állítják ki. A tervek szerint két év múlva elkészül a régi bányagazgatóság épületében az új múzeum, ahol a Gutin hegység világhírű, teljes, ásványi anyagát kiállítják.

SZÉKYNÉ FUX VILMA

Szimpozium Miskolcon

Őt szocialista országból az alkalmazott közzettan ismert képviselői gyűltekek össze Miskolcon 1983. október 24—29. között. A Nehézipari Műszaki Egyetemen „Az ásványok és kőzetek fizikai és szerkezeti tulajdonságai nagy nyomáson és hőmérsékleten” címmel az Ásvány- és Kőzettani Tanszék rendezett szimpóziumot.

A KAPG 3. projektuma előadásorozatát DR. ROMVÁRI Pál tanszékvezető egyetemi tanár, a NME tudományos rektor-helyettese nyitotta meg. Hangsúlyozta, hogy ez a szimpózium és a résztvevők együttes munkája szép példája a baráti, gyümölcsöző együttműködésnek.

Az öt napon át tartott szimpóziumon

41 előadás hangzott el. Magyar részről DR. PESZY László és TÓTH Mária a kőzet-üreges kristályosodási, DR. KERTÉSZ Pál néhány genetikai és DR. EGERER Frigyes a savanyú vulkanitok elektronmikroszkopos vizsgálatainak eredményeiről számolt be.

A szimpózium végén H. STILLER akadémikus (NDK) a KAPG 3. projektum elnöke elismerően nyilatkozott a munkacsoport — köztük a magyar kutatók — elért eredményeiről és megköszönte a házigazdák igaz, baráti vendégszeretét.

Az érdeklődők az előadások zömének téziseit az *Általános Földtani Szemle* 19. számában (1983) olvashatják.

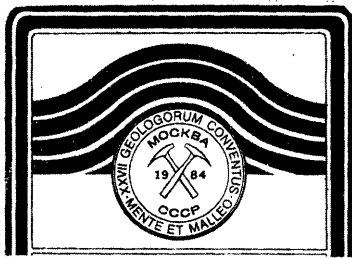
DR. EGERER Frigyes

XXVII. Nemzetközi Geológus Kongresszus, Moszkva, 1984. VIII. 4—14.

Száznál több országból (és a Palesztinai Felszabadítási Szervezetből) több, mint 6000 szakember vett részt a nagyszabású rendezvényen. Társulatunk útján hatvanhatan vettek részt a kongresszuson, de ezen kívül más szervek részéről is voltak jelen hazai szakemberek. Az előadások

szerzői indexében 84 magyar szakember neve szerepel, ezen kívül — egy előadás címéből tévedésből kiemelve — EÖRVÖS Loránd is.

A kongresszust 4-én du. 3 órakor a Kreml kongresszusi palotájában ünnepélyesen nyitották meg (2. kép). A 67 tagú

1. kép

díszelnökségben két magyarült: KAPOLYI László ipari miniszter és DANK Viktor, társulatunk és a Központi Földtani Hivatal elnöke. A megnyitó ceremóniát a Geológus c. balett egy részlete és más tánc- és zeneművekből álló műsor követte. Este fogadásán látta vendégül a résztvevőket a rendező bizottság.

A kongresszus munkája a következő szekciókban folyt:

1. *Rélegtan* (interszekcionális szimpóziумok: Különböző fáciesekhez és biogeográfiai provinciákhoz tartozó üledékek korrelációja; a vendi és a prekambrium/fanerozoikum határa; a perm; palinosztratigráfia). Négy hazai előadás (Császár G.—Fülöp J.; Bérczi-Makk A.—Hajdú D.—Kuruöz B.; Császár G.; Hámor G.) áll a programban, továbbá H. Kozur 2 előadása.

2. *Paleontológia* (i. sz.: Alapvető biotikus változások a földtörténetben és a fosszilis csoportok kihalása; sztomatolitok és mészalgák; florogenezis és kontinentális történelem. A paleoflorisztikus provinciák eredete és evolúciója; a kambriumi faunák és flórák evolúciója, migrációja és provincializmusa; a konodonták biológiája és biosztratigráfiája). Hazai szerző előadása nem szerepelt a programban.

3. *Kvartergeológia és geomorfológia* (i. sz.: A tektonikai mozgások szabályossága a késői harmadidőszakban és a negyedkorban). Rónai A. tartott itt előadást.

4. *Szedimentológia* (i. sz.: Üledékképződés és a geotektonikai szakaszok; Az üledékes éretelepek evolúciója). Hét előadás állt a programban magyar szerzőktől (Viczián I.; Gellai M.—Knauer J.—Tóth K.; Bérczi I.—Geiger J.—Révész I.—Gardos I.—Pap S.—Pogácsás Gy.—Rumpler J.; Kovács S.; Vörös A.—Horváth F.—Galács A.; Galács A.; Pogácsás Gy.) és Viczián I. az egyik ülés elnöke volt.

5. *A prekambrium geológiája* (i. sz.: A prekambriumi metallogénia; a litoszféra evolúciójának korai szakaszai; gyúrt övek és lemeztektonika a prekambriumban). Hazai előadó itt nem volt.

6. *Az óceáni medencék geológiája* (i. sz.: Az óceánok és a kontinensek mezo-kainozóos üledékeinek globális rétegtani korrelációja; az óceáni területeken és a kontinens szegélyeken a mezozoikumban és a kainozoikumban végbement tektonikai események korrelációja; a szegély- és beltengerek eredete és története). Hazai előadó nem szerepelt.

7. *Tektonika* (i. sz.: Mélyen beágyazott heterogenezisek a földkéreg szerkezetében s azok tektonikai foglalatja; az Észak-Pacifikum tektonikája és annak kerete). Balla Z. adott itt elő.

8. *Geofizika* (i. sz.: Paleomagnetizmus és tektonika). Négy magyar előadás hangzott el (Horváth F.; Pozsgay K.—Albu I.; Márton E.; Kakas K.—Nyerges L.—Szabadváry L.—Szantner F.).

9. *Petrológia* (i. sz.: A magmák eredete és evolúciója; kísérletes fázis-egyensúlyi tanulmányok, mint a magmás, metamorf és metasztatikus közetformációk fiziko-kémiai feltételeinek indikátora; a trondhjemit, plagiogranit és a rokon közetek természetese és eredete). Itt két előadás szerepelt hazai szerzőktől (Kubovics I.—Gál-Solyom K.—Szabó C.; Kubovics I.).

10. *Mineralógia* (i. sz.: Az ásvány kialakulásának termodinamikája; Olvadt és gáznemű-folyékony mikrozárványok az ásványokat kialakító anyagban). Előadóink nem szerepelt.

11. *Geokémia és kozmokémia*, nyolc témakörre oszló előadássorozatok (i. sz.: A Föld felső képenének geokémiaja, összetétele és szerkezete; a szerves anyag és az olajképző folyamatok geokémiaja; ritka gázok és a Föld és más bolygók eredete és törté-

2. кёр

nete). Három hazai előadást mutattak be (PANTÓ GY.; BÉRCZI SZ.—BÉRCZI J.; DANK V.—FISCH I.—HOLCZACKER K.—KONCZ I.) és PANTÓ GY. három ülésen előkölt.

12. *Metallogenezis és ásványos értelemek* (i. sz.: A metallogenezis petrológiája és geokémiája aspektusai; a mangán és társult elemei geológiája és geokémiája. Speciális szimpóziumok: Rézérc telepek kialakulásának geológiája és feltételei; metallogenezis és uránium telepek). E szekcióban öt hazai előadás hangzott el (VARENTSOV, I. M.—RAKHMANOV, V. P.—GURVICH, E. M.—GRASSELY GY.; BÁRDOSSY GY.—HEGEDŰSNÉ KONCZ M.—SZABÓ E.—SZANTNER F.; HAAS J.; CRONAN, D. S.—DÓDONYI I.—GÁLÁZ A.—MINDSZENTY A.; BAKSA CS.), továbbá GRASSELY GY. és BÁRDOSSY GY. egy-egy ülésen előkölt.

13. *Kőolaj és földgáz mezők*, öt témakörben (i. sz.: A kőolaj és földgáz kutatása, a kutatás hosszú távú prognózisa és eredményei; nem magmás gáztalanodási folyamatok tektonikai eredete, iszapvulkánók). Négy magyar előadás hangzott el itt (DANK V.—KÓKAI J.; VÁNDORFI R.—VÖLGYI L.—SZALAI A.; HETÉNYI M.—GRASSELY GY.—PÁPAY L.; BALLA K.—TENKEI S.—BÉRCZI I.—GRÓNAI M.).

14. *Éghető szilárd ásványi nyersanyagok telepei*. A program négy hazai előadást tüntet fel (CSÁSZÁR G.—HAAS J.—JOHÁNÉ EDELENYI E.; RÉVÉSZ I.; HORVÁTH Z.—KISHÁZI P.—VARGA E.; GERBER P.—SOÓKY I.).

15. *Nem-fémes ásványi nyersanyagok*, öt témakörben (nem-fémes nyersanyagok új típusai, foszfátok, foszforit és apatit, genezis, mineralógia és eloszlás; granitoidok és pegmatitok nem fémes ásványai; agyagok és kaolin, genezis, mineralógia és felhasználás; drága- és féldrágakövek, genezis, eloszlásuk természete). Két hazai előadó szerepelt itt (PÉCSI-DONÁTH É.; TÓTH M.).

16. *Hidrogeológia* (i. sz.: A felszínalatti ivóvíz nyomelemeinek geokémiája). A program egy hazai előadást tüntet fel (BALÁSHÁZY L.—CSÁKI F.).

17. *Mérnökgeológia*, hat témakörrel (i. sz.: A légi és űrműszerek alkalmazása a mérnökgeológiai és vízföldtani térképezésben; az örök fagy területeinek gazdasági fejlesztésével kapcsolatos mérnökgeológiai és vízföldtani tanulmányok). Négy magyar szerző szerepelt előadásával a programban (HORVÁTH Zs.; PAÁL T.; BOHN P.; CSERNY T.).

18. *Távérzékelés*. E korszerű kutatási terület hat témakörre vált szét. SÍKHEGYI F. előadása volt itt a hazai képviselő.

19. *Összehasonlító planetológia*, három szerteágazó témakörben (i. sz.: Az élet ere-

dete és evolúciója a Földön). Magyar szerző nem szerepelt.

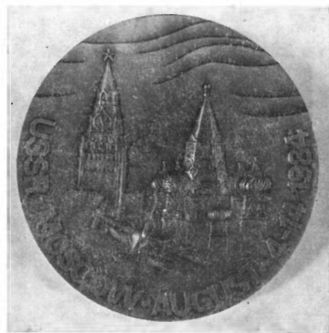
20. *Matematikai geológia és földtani információ*, négy témakörben és három interszekcionális szimpóziumon. Négy hazai előadás volt itt (DERCSÉNYI L.; KORVIN G.; SOMOS L.; KARÁCSONYI S.—BERNÁTH Z.).

21. *A földtan története*, két témakörre válva (i. sz.: Az ásványtan története). A program három hazai előadót mutat (DUDICH E.; CSÍKY G.; PÓKA T.).

22. A földtan oktatása, három témakörben és két interszekcionális szimpóziumon. Hazai szerző itt nem volt.

A huszonekét szekción túlmenően hat tekintélyes *kollokvium* zajlott a nagy befogadó képességű, modern előadótermekben. Ezek: 1. A Szovjetunió geológiája, 2. A világ energia forrásai, 3. Paleooceanográfia, 4. Arktikus geológia, 5. Ázsia tektonikája és 6. Földrengések és a geológiai károk előrejelzése. A 2. kollokviumon hangzott el KORIM K. előadása és a kollokvium két ülésének egyikén KAPOLYI L. előnki tisztet töltött be.

A nemzetközi „litoszféra” program *speciális üléseinek* programja tíz szekcióban folyt le 1. Üledékes medencék evolúciója s azok ásványi és energia forrásai, 2. A cirkumpacifikus orogén öv és a Csendes-óceán medencéjének evolúciója, 3. Az archaikus litoszféra és korai kéregfejlődés, 4. Recens és kvarter lemez-mozgások, 5. Az óceánok és az atmoszféra öskörnyezeti evolúciója, 6. A lemeztektonika geokémiája és geofizikai modellezése, 7. A kontinensek és óceáni medencék mélyszerkezetének geológiai, geofizikai és geokémiai készítése, 8. Fúrások a kontinenseken, 9. A felszínalatti víz

3. kép

4. kép

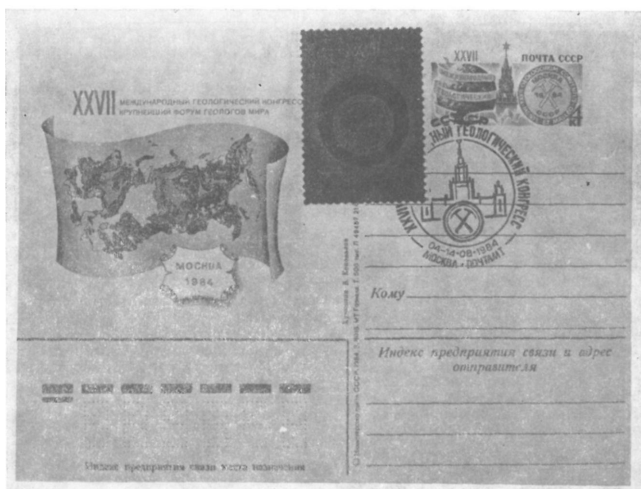
kutatása és a fejlődés a szemiarid övezetekben, 10. A kéreg dinamikája és a litoszféra fejlődése a proterozóikumban. Az 1. szimpozium ülésének programján állt NIKOLAEV, V. G.—VASS D.—POGÁCSÁS Gy. előadása.

5. kép

Mindezekon felül üléseztek a nemzetközi tudományos szervezetek is. A kongresszus és a földtani tudományok nemzetközi uniója (IUGS) központi szervei, továbbá az IUGS 32 kommissziója és szubkommissziója, 5 kitéje és társult szervezetének 28 egysége, 27 további program ülései, végül 6 egyéb szervezet ülései. Ezek jó része több napon át ülésezett, jórészt az esti órákban és a szüneti napokon.

Az ünnepélyes záró ülést ugyancsak a Kreml kongresszusi palotájában tartották

6. kép

14-én, délután 3 órakor. A záró beszédet E. A. Kozlovskij, a kongresszus elnöke, a Szovjetunió geológiai minisztere tartotta. Az eddigi négyéves periódus most ötévesre vált át: a következő kongresszus 1989-ben lesz Washingtonban.

A XXVII. Nemzetközi Geológus Kongresszus bronzérmét (3. ábra) minden résztvevő megkapta. A 6 cm átmérőjű veret előlapja a képen látható, hátlapján az 1897. évi pétervári és az 1937. évi moszkvai (VII. és XVII.) kongresszusok érmei fölött a mostani kongresszus emblémája van, a körbefutó felirat ugyancsak az emblémáé (1. ábra). Az emlékkeret előlapjának mását, de más felirattal, 23 mm átmérőjű jelvény formájában ugyancsak mindenki megkapta (4. ábra). A kongresszus alkalmából 5 kopokes bélyeget adott ki (5. ábra) és alkalmi bélyegzést (6. ábra) használt a posta.

A szekciók előadásainak kivonatait és a kollokviumok előadásait összesen 20 kö-

tetben kézhez kapta minden résztvevő. A program-kötetekkel és füzetekkel, tájékoztatókkal, térképekkel és emléktárgyakkal együtt a regisztráláskor átvett csomag súlya csaknem 11 kg volt, ami érzékeltetheti a kongresszus rendkívüli méreteit és az előkészítés alaposágát.

A kongresszus idején a *Geoexpo* és a *Geokarta* kiállítások adtak áttekintést a földtani kutatás eszköztáráról és a térkép- és könyvkiadványokról. A kongresszus idején valamennyi geológiai múzeum és gyűjtemény újjárendezve, vagy éppen új épületben várta a szakközönséget. Ezekben a szép és ritka exponátumoknak az a sokasága nyűgözte le a hozzáértő látogatókat, amik miatt mindig olyan kevés szabad ideje marad a Moszkvába látogató geológusoknak.

KASZAP A.

Nemzetközi jura szimpózium Erlangenben

26 ország jura kutatói gyűltek össze Erlangenben (NSZK) 1984 szeptemberében, hogy bemutassák és megvitassák újabb kutatási eredményeiket. A szimpózium nem változtatott a korábban [Luxemburg, 1962, 1967; vö. Földt. Közl. vol. XCIV. (1964) p. 251.; vol. XCVII. (1967) p. 472.] elfogadott emeletbeosztáson. A *tithon*, *portlandi*, és *volgai* emeletneveket a különböző területeken továbbra is használni fogják, jóllehet ez emeletek időbeli korrelációjában jelentős előrehaladás történt.

A szimpóziumot nem a szavazások és a határozat hozatalok jellemezték, hanem a nyílt és széles körű eszmecsere. 1967 óta a jura rétegtan nagyon sokat fejlődött. A szükségesképpen Európa-centrikus, klasszikus alapok továbbfejlesztésén túl új szint hozott a távolabbi területek eredményeinek bemutatása. A résztvevők között kínai, indiai, pakisztáni, teheráni, libériai, tanzániai stb. kutatók is helyet foglaltak. Az Északi-tenger kőolaj lelőhelyei érthetően fellendítették a Baltikum jurájának sok irányú vizsgálatát. Hazai szempontból ennél is lényegesebb az új spanyolországi őslénytani iskola kialakulása, amelynek munkássága kihat az egész mediterrán régióra. A Cirkum-Pacifikus munkacsoport eredményei ősföldrajzi szempontból kiemelkedők.

A regionális vizsgálatok kiterjesztésén kívül nagyon jelentős az eddig kevesebb figyelemre méltott növény és állatcsoportok (dinoflagelláták, acritarchák, csigák, kagylók, tengeri sünök stb.) kronológiai szempontból fontos képviselőinek beható tanulmányozása. Minden jura emelettel külön munkacsoport foglalkozik. Ennek állandó feladata a különböző területeken különböző csoportokkal foglalkozó kutatók zónabeosztásainak összevetése és a lehetőség szerint a standard ammonitesz zónákkal való egyeztetése.

Új, és további kutatásra ösztönző munka a kronosztratigráfiai skála összevetése a különböző (francia, amerikai, angol) geokronometriai beosztással és a magnetostratigráfiai eredményekkel.

A rendezvénynek négy magyar résztvevője volt. A hazai ammoniteszre, brachiopodákra és csigákra vonatkozó eredmények bemutatása kedvező fogadtatásra talált.

A tervek szerint 1988-ban Portugáliában rendezik meg a következő szimpóziumot. Erdemes lenne már most felkészülni a szép hagyományú magyarországi jura kutatások eredményeinek minél szélesebb körű bemutatására.

GÉCZY B.